

(m. Kharkiv, 20 zhovt. 2017) – *Innovative System and Information Technology in Contemporary Science: Proceedings*. Kharkiv: Pravo. URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/Cherkasov.pdf> [in Ukrainian].

7. Kyrychenko M. O. (2017). Zarubizhnyi dosvid vysokorozvynenykh krain zi stalym rozvytkom informatsiino-innovatsiinoho suspilstva v umovakh transformatsii suchasnoi tsyvilizatsii. *Aktualni problemy filosofii ta sotsiologii – Actual problems of philosophy and sociology*, 17, 51–54. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/11632/Kyrychenko%20M.%20A..pdf?sequence=1&isAllowed=y> [in Ukrainian].

8. QS World University Rankings. 2021. URL: <https://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2021> [in English].

9. Academic Ranking of World Universities. 2020. URL: <https://www.shanghairanking.com/rankings/arwu/2020> [in English].

10. Shust N. B., Filyk N. V. (2019). Innovatsii v osviti: sotsiokulturnyi vymir. *Visnyk NAKKKiM – Bulletin NAKKKiM*, 1, 144–149. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/40258/1/166895-366750-1-SM.pdf> [in Ukrainian].

11. Voronkova V., Kyvliuk O., Nikitenko V., Ryzhova I. (2017). STEM-osvita yak faktor stanovlennia i rozvytku smart-suspilstva. URL: https://old-zdia.znu.edu.ua/gazeta/mnkonf_81.pdf [in Ukrainian].

12. Myshchak I. (2018). Problemy i perspektyvy zakonodavchoho zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku v Ukraini. *Nauk. zapysky Instytutu zakonodavstva VRU – Scientific notes of the Legislation of the VRU*, 6, 34–43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2018_6_7 [in Ukrainian].

Острівна Олена Петрівна

здобувач Університету митної справи та фінансів

ORCID: 0000-0003-4342-8552

ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛІНГУ ІННОВАЦІЙ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

За мету дослідження обрано формування теоретико-методичного базису організації контролінгу інноваційних витрат промислового підприємства. Витрати на здійснення інновацій визначено як об'єкт управління та

зону уваги системи контролінгу. Запропоновано виділення в рамках системи управління витратами підприємства контурів тактичної та стратегічної адаптації до зміни умов господарювання. Операційна складова контролінгу орієнтована на додержання бюджетів витрат. Стратегічна складова контролінгу спрямована на обґрунтування обсягів виділення ресурсів на інноваційну діяльність.

Ключові слова: контролінг витрат, організація контролінгу, витрати на інновації, управління витратами.

Ostrinina Olena

Postgraduate Student of University of Customs and Finance

ORCID: 0000-0003-4342-8552

THE CONTROLLING OF INNOVATIONS ORGANIZATION WITHIN THE INDUSTRIAL ENTERPRISE COST MANAGEMENT SYSTEM

The purpose of the article is to form a theoretical and methodological basis for the industrial enterprises' innovative cost controlling organization. The cost for innovation has been defined as the management object and as the area of controlling system attention. The contours allocation of tactical and strategic adaptation to business conditions changes within the enterprise's cost management system has been proposed. The operational component of controlling is focused on cost budgets compliance. The strategic component of controlling is oriented on resources allocation on the innovation.

Keywords: cost controlling, controlling organization, innovation costs, cost management.

Діяльність будь-якого підприємства можлива лише у разі здійснення певного роду операцій, які об'єднуються в бізнес-процеси та обов'язково спричиняють витрачання коштів та ресурсів. Таке витрачання коштів та ресурсів, яке в сукупності визначає рівень витрат підприємства, обов'язково має бути оптимізованим за якимось критерієм, що відповідає певній меті та обраній підприємством стратегії. Діяльність підприємства, так само як і конфігурація бізнес-процесів, не може залишатися незмінною, особливо в умовах високої

динамічності середовища господарювання. Подібні зміни конфігурації бізнес-процесів мають відбуватися у випереджаючому режимі, що можна забезпечити лише у разі провадження інновацій. Будь-які інновації в свою чергу потребують понесення витрат, які будуть відволікати кошти від процесів функціонування. З огляду на це виникає потреба формування системи, яка визначатиме рівень витрат, які можна відволікти з процесів функціонування підприємства без загроз для припинення його існування. Оскільки така система має контролювати використання виділених на провадження трансформацій коштів пропонується її базувати на принципах контролінгу.

Під контролінгом у даному випадку будемо розуміти «багату-ступеневу систему планування і контролю діяльності підприємства» [1, с. 252], «технологію управління підприємницькою і маркетинговою діяльністю» [2, с. 11], «орієнтовану на розвиток підприємства систему спостереження та розробки шляхів досягнення поставленої мети» [3, с. 119]. Орієнтація на інноваційні процеси вимагає розширення даного розуміння контролінгу його розподілом на оперативний та стратегічний. Оперативний контролінг відповідатиме описаному у [1-3] розумінню та в загальному випадку співпадатиме з контурами управління витратами підприємства. Тобто для інноваційних витрат (витрат ресурсів, що виділено для провадження інновацій) будуть використано ті ж самі інструменти контролінгу та управління, які і для будь-яких інших витрат. Відмінності полягатимуть у перенесенні таких витрат на собівартість створюваного продукту або про виборі бази розподілу таких витрат між основними бізнес-процесами підприємства.

Більшу складність викликає організація контурів стратегічного контролінгу витрат на інновації, який виходить за рамки фіксування витрат за допомогою інструментів управлінського обліку. У даному випадку до інструментів контролінгу мають залучатися інструменти балансування цілей інноваційної діяльності (наприклад, збалансована система показників) та оптимізації рівня витрат (наприклад, лінійне програмування). системного, процесного та ситуаційного підходів до організації контролінгу інновацій. Перші два підходи є достатньо поширеними. Ситуаційний підхід у даному випадку орі-

ентується на адаптацію рівня витрат на інновації відповідно до змін в зовнішньому оточенні та внутрішньому середовищі підприємства. Розширюючи дану позицію доречним бачиться додавання також кібернетичний, сценарний та інженерний підходи до організації управління витратами на ведення інноваційної діяльності. Система управління витратами на інновації не може бути сформована незалежно від загальної системи управління підприємством. Відповідно пропонується при організації контролінгу інновацій враховувати його інтегруючи властивості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Акулова Ю. О. Основні принципи і підходи до організації контролінгу на підприємствах України. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2014. № 11. С. 249–254.
2. Балабанова Л. В., Гасило О. О. Маркетинговий контролінг: теорія та методологія : монографія. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 221 с.
3. Цигилик І. І., Мозіль, О. І., Кірдякіна Н. В. Контролінг в системі управління. *Актуальні проблеми економіки*. 2005. № 3 (45). С. 117–123.

REFERENCES

1. Akulova Yu. O. (2014). Osnovni pryntsypy i pidkhody do orhanizatsiyi kontrolinhu na pidpryyemstvakh Ukrayiny. *Ekonomichnyy visnyk NTUU «KPI» – Economic Bulletin of NTUU “KPI”, 11, 249–254* [in Ukrainian].
2. Balabanova L. V., Hasylo O. O. (2006). Marketynhovyy kontrolinh: teoriya ta metodolohiya. Donetsk: DonDUET [in Ukrainian].
3. Tsyhylyk I. I., Mozil' O. I., Kirdyakina N. V. (2005). Kontrolinh v systemi upravlinnya. *Aktual'ni problemy ekonomiky – Current economic problems, 3 (45), 117–123* [in Ukrainian].